

*Academy of Sciences
of Moldova*

*National Institute for
Economic Research*

*Ministry of Economy
of the Republic of Moldova*

ECONOMIC GROWTH IN CONDITIONS OF GLOBALIZATION

**International Scientific and Practical Conference
VIII-th edition**

VOLUME I

October 17-18

Chisinau, 2013

FACTORII DEZVOLTĂRII INOVAȚIONALE. TENDINȚE GLOBALE

*Lilia GHIȚIU, dr., conf. cercet.,
cercetător științific superior, INCE*

The author deals with innovation as a global process and at the same time, it is described as a structural complex system, at national and international level.

In this paper, the author suggests to analyze the conditions and preconditions, for the national economy potential. Also, there are described the main and basic trends of the world economic system for a long period of time. There are presented specific features of the innovation systems of the USA and European countries, so are described the tenders of strategies of member states of the EU for the innovative development of them.

Key words: innovation system, politics and strategies for innovative development, innovation management, global trends, forecasts.

Pentru a determina condițiile și premisele, care pot fi implementate în dezvoltarea capacității naționale de inovare este necesară definirea unui model al viitorului, adică o viziune asupra situației sistemului economic mondial, a factorilor strategici care stau la baza acestui sistem. În acest context au fost cercetate și analizate mai multe scenarii ale tendințelor de dezvoltare a sistemului economic global pentru un termen lung.

În acest sens, au fost luate în considerație totalitatea concepțiilor științifice privind dezvoltarea socio-economică care au la bază cercetarea mai multor opinii a experților în domeniu și se bazează pe o comparație între punctele de vedere ale acestora. Printre ei se enumeră Academia de Științe din Federația Rusă, studiile Institutului (Santa Fe, Statele Unite ale Americii, elaborate în perioada 2010-2012), studiile de prognoze al dezvoltării piețelor financiare globale elaborate de către Compania Reed Elsevier Corporation. (Raport pentru perioada 2006-2011), etc.

Astfel, a fost pus în valoare vectorul problemei discutate și anume – dezvoltarea inovatoare a mediului și crearea condițiilor de dezvoltare a potențialului științifico-tehnic a economiilor naționale. Acest vector al dezvoltării este unic atât la nivel mondial cât și național. Fiind condiționat de anumite teorii economice moderne, factorul inovației ca fundament al dezvoltării socio-economice la nivel macro, mezo și micro, este susținut și în limitele paradigmei de dezvoltare la nivel de stat. În al doilea rând, s-a încercat de a compila logic și argumentat prin prisma viziunilor savanților, reprezentând nu doar școlile academice, dar și aspectele metodologice și principiile procesor socio-economice.

În urma cercetării efectuate, au fost identificate câteva tendințe accentuate care determină și definește condițiile dezvoltării economiei mondiale. Și acestea sunt descrise mai jos.

În primul rând, trebuie să ne referim la disponibilitatea de formare a tehnologiilor avansate în țările care dețin resurse bogate, cum ar fi: statele BRICS (Brazilia, Rusia, India, China și Africa de Sud) și respectiv transformarea acestora în niște „locomotive” ale dezvoltării economiei mondiale. În acest sens, tehnologiile inovaționale joacă un rol extrem de necesar, iar fenomenul de dezvoltare economică în China și Coreea este condiționat și explicat anume de aceasta cauză. Împărtășim opinia savanților care fac referință la efectul „pull-up”, altfel spus implementarea tehnologiilor moderne în sistemele socio-economice, au un efect de accelerator în dezvoltarea acestora. În țările care sunt la etapa incipientă în dezvoltarea tehnologiilor inovaționale, este recomandabil de a declanșa un proces de modernizare a industriei și de a forma încet, dar ferm careva

platforme tehnologice. Un exemplu în acest sens este Rusia, care deja înscrie succese reale în acest sens.

Catalizarea proceselor de globalizare, integrare și specializare a economiilor mondiale este o tendință necesară. Pentru aceasta, în anii '80 ai secolului trecut, vectorul de globalizare a economiei mondiale a influențat nu doar economia națională, au determinat și influențat și structura țărilor în curs de dezvoltare, în special acelea care au o economie specializată preponderent pe materiile prime. Astfel, putem afirma, că procesul de globalizare generează inevitabil și declanșează procese de cooperare la nivel mondial, totodată catalizând procesul de specializare a economiilor naționale. Referindu-ne la Republica Moldova, trebuie să enunțăm importanța și posibila trecere de la o paradigmă a dezvoltării economiilor bazate pe materiile prime spre concepția de pătrundere în lanțul mondial a produselor de o înaltă calitate tehnologică și inovațională, adică la dezvoltarea sectorului de producție high-tech.

La fel de actuală este finalizarea formării unui spațiu economic instituțional la nivel mondial, descriind și modelele economice ale viitorului, constatăm unele interacțiuni instituționale. Teoria economiei instituționale a încetat să mai fie modelul dominant a descrierii, ea a trecut într-o altă formă, având menirea de sistem de reglementări ai relațiilor socio-organizaționale și economice, instituțiile fiind definite ca formă a raporturilor socio-economice actuale și în perspectivă, descriu și metodologia teoriilor economice.

Dacă e să ne referim la obținerea de către țările membre ale BRICS a avantajelor socio-demografice, în comparație cu alte țări, inclusiv și SUA, având echilibrul populației tinere, social active în raport cu păturile socio-subvenționate, putem afirma că problema "îmbătrânirii" populației din țările dezvoltate devine un factor competitiv, în beneficiul țărilor în curs de dezvoltare. Luând în considerație faptul că partea activă a societății reprezintă resursa-cheie a economiei viitorului (80% din costuri în următorii ani va constitui costul forței de muncă intelectuală), suntem de acord cu argumentele unor cercetători și experți în macroeconomie, că economia intelectuală (Toffler) va fi substituită cu „economia informațională” (knowledge economy).

Este necesar de menționat apariția a noi factori care limitează și împiedică dezvoltarea socială și economică a societății, cum ar fi aspectul ecologic, deficitul de apă potabilă, schimbările climatice globale și alte transformări naturale și tehnogene.

Comunitatea internațională percepe în mod neunivoc provocările și riscurile globale, dar depășirea și evitarea acestora ar fi posibilă doar în cazul unei integrări interstatale și o posibilă integrare la nivel mondial. În acest sens, există multiple programe interstatale de cooperare transfrontalieră întru dezvoltarea zonelor ecologice prin proiecte comune pentru a menține careva standarde, prin aceasta se enumeră și procesul de internaționalizare a exploatării energiei atomice ș.a. Altfel spus, ca răspuns la provocările globale, comunitatea globală edifică instituțiile sociale și economice care au un statut și esență internațională integrativă.

Reducerea rolului industriei miniere și eliminarea barierelor din extinderea deficitului de energie, implementând mecanismele producerii conform principiului de eficiență energetică, elaborarea energiei alternative și regenerabile – acesta este un aspect eficient în globalizarea și internaționalizarea unei economii inovaționale. Contracurarea tendinței spre echilibru, reducând intensitatea energetică a producției este foarte actuală. Astfel, contorul va schimba structura de consum și de producție de energie, ceea ce va determina schimbări obiective în rolul industriilor extractive.

Drept urmare, este de așteptat faptul, că vor avea loc transformările structurale la nivel mondial în economiile care sunt orientate spre sectorul primar. Aceste țări trebuie acum să investească în creșterea ciclului de prelucrare a materiei prime (de la minerit), punând în aplicare strategia de creștere a valorii adăugate.

În acest context, inovațiile reprezintă un factor important în dezvoltarea economică națională, iar „economia inovatoare” s-a transformat dintr-o paradigmă științifică într-un institut care reglementează relațiile dintre consumatori și producători, și prin aceasta devenind o condiție esențială în relațiilor de piață, a competitivității la nivel macro, mezo și micro economic. De exemplu, concepția lui J. Schumpeter despre "spiritul antreprenorial inovator" nu mai este conceput ca o posibilitate de formare a avantajelor concurențiale, ci ca o necesitate necondiționată în procesul de formare a cererii pe piață. [4] Sectorul high-tech poate fi definit ca fiind cea mai atractivă zonă de investiții datorită termenilor de rentabilitate și datorită termenilor de risc financiar. Monitorizarea prețurilor bursiere, dar și consecințele crizei financiare din perioada 2008-2010, încă o dată ne demonstrează rentabilitatea și siguranța semnificativă a investițiilor în tehnologia de vîrf. [5]

Altfel spus, dezvoltarea economică a statului ca conceptului de guvernare trebuie să se bazeze pe acest principiu de formare a eco-industriei ("platforme tehnologice"), care reprezintă nimic altceva decît un catalizator al dezvoltării tehnologiilor de vîrf.

În concluzie putem trasa cîteva idei care vizează tema cercetată valabil și pentru țara noastră:

- Este inevitabilă finalizarea procesului de globalizare, integrare și specializare a spațiului instituțional la nivel mondial trecînd într-o nouă formă nouă numită Economia bazată pe cunoaștere;
- Este evidentă obținerea unui avantaj competitiv de către țările în curs de dezvoltare în domeniul socio-economic, ca urmare a parității tehnologiilor la nivel mondial;
- Este primordială conceperea inovării ca factor de competitivitate la toate nivelurile economiei și concentrarea investițiilor în sectorul tehnologiilor de vîrf;
- Este binevenită dezvoltarea în țara noastră a proiectelor de transfer tehnologic și inovațional prin intermediul creării incubatoarelor inovaționale și a parcurilor științifice, astfel creînd mase critice de activitate inovațională, etc.

Referințe bibliografice

1. Porter M. The Global Competitiveness Report 2009 – 2010. World Economic Forum. 2010. URL: www.weforum.org.
2. Тоффлер Э. Шок будущего: пер. с англ. М., 2002.
3. Ремезова И.С. Инновационное развитие экономики России // Вопр. экономики и права. 2011.
4. Шумпетер Й. Теория экономического развития: пер. с нем. М., 1982 (1912).
5. Звягинцев П.С. Теоретико-методологические основы измерения эффективности инвестиций в инновационное развитие экономики // Экон. Науки, 2009.